

# 6 söndagen efter Trefaldighet

Pastor Johannes Rydh

Predikan på distans, 11 juli 2021

I Guds, Faderns + och Sonens och den helige Andes, namn. Amen.

Nåd vare med er, och frid från Gud, vår Fader, och Herren Jesus Kristus.

**Bön:** O allsmäktige Gud, låt oss idag uppfyllas av din nåd. Led oss i din rättfärdighet, så att vi inte förlitar oss på våra egna förrädiska människoverk utan på den frälsning du har berett genom din Son. Ge oss det rätta sinnelaget till att såsom dina barn villigt utföra din vilja i alla stycken. Amen.

**Predikotext:** Matt. 5:20–26

*Vid den tiden sade Jesus till sina lärjungar: ”Jag säger er att om er rättfärdighet inte går långt utöver de skriftlärdas och fariseernas, skall ni inte komma in i himmelriket.*

*Ni har hört att det är sagt till fäderna: Du skall inte mörda. Den som mördar är skyldig inför domstolen. Jag säger er: Den som är vred på sin broder är skyldig inför domstolen, och den som säger till sin broder: Ditt dumhuvud, är skyldig inför Stora rådet, och den som säger: Din dåre, är skyldig och döms till det brinnande Gehenna.*

*Därför, om du bär fram din gåva till altaret och där kommer ihåg att din broder har något emot dig, så lämna din gåva framför altaret och gå först och försona dig med din broder, och kom sedan och bär fram din gåva. Var angelägen om att göra upp med din motpart när du är med honom på vägen, så att din motpart inte överlämnar dig till domaren och domaren överlämnar dig till fångvaktaren och du blir kastad i fängelse. Amen säger jag dig: Du slipper inte ut därifrån, förrän du har betalat till sista öret.”*

## Kärlekens lag

Överskriften denna söndag lyder ”Kärlekens lag”. När vi talar om kärlek ska vi tänka på hur Bibeln använder begreppet, och akta oss för att blanda in

mänskliga tankar om vad kärlek är. I NT betecknar det grekiska ordet ἀγάπη (agape) den kärlek som älskar villkorslöst, spontant och omotiverat, inte för att den söker något älskvärt i objektet. Sådan kärlek visade Gud mot den avfallna världen, i det att han sände sin Son för att frälsa oss. Det är också sådan kärlek som lagen kräver i det dubbla kärleksbudet: ”Du skall älska Herren din Gud av hela ditt hjärta och av hela din själ och av hela ditt förstånd. Detta är det största och främsta budet. Sedan kommer ett som liknar det: Du skall älska din nästa som dig själv.” (Matt. 22:37–39) Paulus sammanfattar: Alltså är kärleken lagens uppfyllelse. (Rom. 13:10)

Predikotexten idag är hämtad från bergspredikan i Matteus 5:e kapitel. Här utlägger och förklarar Jesus det femte budordet: ”Ni har hört att det är sagt till fäderna: Du skall inte mörda. Den som mördar är skyldig inför domstolen.”

Detta budord från Mose lag är en viktig grundbult för att samhällets ordning ska kunna upprätthållas. Att bringa en annan människa om livet är en fruktansvärd synd. Gud sade till Noa: ”Den som utgjuter människoblod, hans blod skall utgjas av människor, ty Gud har gjort människan till sin avbild.” (1 Mos. 9:6) I våra dagar måste vi också hålla fast vid och predika att självmord, aktiv dödshjälp och abort också är mord och brott mot detta bud.

Det som vårt rättssystem utreder och bestraffar är dock bara den yttre handlingen, och uppsåtet till handlingen: mord, dråp, misshandel. På samma sätt var det även i judarnas samhälle. Och det är inte orimligt att rättsskipningen utgår från sådant som går att bevisa.

För de skriftlärdas och fariseernas var budet med detta färdigbehandlat. De jämställde budordets innebörd med den borgerliga lagens synsätt. De som bröt mot det femte budet var de som med sina händer slog ihjäl någon, och följaktligen syndade inte heller de som avhöll sig från sådant. De äldstes stadgar, som de lutade sig mot, mildrade gång på gång Mose lags skärpa, och inskränkte den till enkla levnadsregler. Men Jesus sade: ”Jag säger er att om er rättfärdighet inte går långt utöver de skriftlärdas och fariseernas, skall ni inte komma in i himmelriket.” Budordet har en djupare mening. Den ytliga rättfärdighet som de lagkloka berömde sig med var inget värd.

Jesus fortsätter: *"Jag säger er: Den som är vred på sin broder är skyldig inför domstolen, och den som säger till sin broder: Ditt dumhuvud, är skyldig inför Stora rådet, och den som säger: Din dåre, är skyldig och döms till det brinnande Gehenna."*

Inför Guds domstol räcker det inte att avhålla sig från själva gärningen, om man i sitt hjärta känner hat eller syndig vrede mot sin nästa. Detta är morallagens egentliga innebörd för det femte budet. På samma sätt förhåller det sig med de andra buden, och Jesus fortsätter senare i bergspredikan att förklara hur syndigt begär till en kvinna är lika illa som ett fysiskt äktenskapsbrott.

De som försöker sig på att med egen kraft uppfylla hela Guds lag – och det gjorde de skriftlärdade och fariséerna – kommer snart till korta. Deras lösning var helt enkelt att sänka ribban till en nivå där det var möjligt att till det yttre uppfylla kraven. Låter man bara bli att mörda, stjäla och bedra så har man gjort sitt, och det klarar de flesta av. Tankegången känns igen idag: inte kan väl Gud döma mig, som ändå är en rätt så hygglig medborgare? Jag har gjort mitt bästa – nog ser Gud detta. Inte kan väl Gud kräva mer än så?

Men Guds lag – kärlekens lag – kräver så mycket mer än en ytlig anpassning efter samhällets regler och lagar. Guds lag kräver en fullständig och total lydnad av alla Guds bud i oförminskad form. Den medger inga undantag för mänsklig svaghet.

Det är en allmän uppfattning att Gamla Testamentet beskriver en hård och obarmhärtig Gud, medan Jesus i Nya Testamentet istället predikar en mjuk och kärleksfull kristendom, där man med "kärlek" oftast menar ett upplösande eller förminskande av dessa orimliga lagar. Bergspredikan borde vara fullt tillräcklig för att punktera en sådan obiblisk åsikt. Alldeles före vår text har Jesus sagt:

*"Amen säger jag er: Innan himmel och jord förgår, skall inte en enda bokstav, inte en prick i lagen förgå, förrän allt har skett. Den som därför upphäver ett av dessa minsta bud och lär människorna så, han skall kallas den minste i himmelriket."*  
(Matt. 5:18–19)

Den rätta utläggningen av det femte budet kan alltså inte stanna vid den yttre synden. Gud förbjuder oss att i hjärtat hysa känslor av vrede och hat mot vår nästa. *"Den som är vred på sin broder är skyldig inför domstolen."* Någon försvarar sig kanske med att tankar inte går att rå på, att sådant hör till vår natur. Bara man behärskar sig och undviker ett vredesut-

brott så har man inte gjort fel, säger man. Detta förbiser dock att vår natur alltsedan Adams fall är syndig. Det ursäktar inte synden. Även i den romerska kyrkan återfinns läran att endast de onda tankar som människan gett sitt bifall till är verklig synd. Detta är något som bekännelseskriterierna starkt tar avstånd från (SKB s. 325).

Det ska sägas att det också finns en typ av vrede som inte är ond, en helig vrede vänd mot synden. Sådan vrede ser vi hos Gud, och vi känner den när vi plågas av vårt samvete. Vi kan känna sådan vrede när människor behandlas orättfärdigt, då Guds ord och namn smädas, och så vidare. Det är en rättmätig vrede som kommer av nitälskan för Guds ord. Men ack, så lätt det är att falla in i den onda vreden, den syndiga vrede som vill ge igen. Paulus skriver varnande: *Grips ni av vrede, så synda inte. Låt inte solen gå ner över er vrede och ge inte djävulen något tillfälle.* (Ef. 4:26–27)

Jesus säger vidare: *"Därför, om du bär fram din gåva till altaret och där kommer ihåg att din broder har något emot dig, så lämna din gåva framför altaret och gå först och försona dig med din broder, och kom sedan och bär fram din gåva."* Detta lär oss att vara snara till försoning och förlikning med vår nästa. Om någon har gjort oss ont ska vi vara villiga att förlåta och inte ständigt tänka på gamla oförrätter. Vi kan inte gå fram inför Guds altare och be honom om nåd och förlåtelse, samtidigt som vi i våra hjärtan är oförsonliga mot våra medmänniskor. Jesus säger: *"Om ni inte förlåter människorna, skall inte heller er Fader förlåta era överträdelser."* (Matt. 6:15) Vi kan också tänka på liknelsen om den obarmhärtige tjänaren i Matt. 18.

När vi granskar budens stränghet och betraktar oss själva förstår vi hur svårt, ja, hur omöjligt det är för oss att uppfylla dem. Det går inte att bortse från lagens fulla innebörd och såsom hycklarna anse sig själva som rättfärdiga. Det går inte att med egna krafter uppnå syndfrihet. Lagen anklagar oss, men den är vanmäktig att framkalla något gott. Paulus skriver: *Viljan finns hos mig, men att göra det goda förmår jag inte.* (Rom 7:18) Vår skuld är så stor att vi inte kan betala tillbaka, och den rättmätiga följden blir såsom textens avslutande fängelsestraff: *"Amen säger jag dig: Du slipper inte ut därifrån, förrän du har betalat till sista öret."*

Hur ska vi då kunna bestå inför Guds domstol? Det krävs något annat än lagen, nämligen evangelium. Kristus har betalt hela vår skuld för all vår ondska, också våra syndiga tankar och känslor. Gud var uppfylld av helig vrede mot vår synd, men har för-

sonat världen med sig själv för Kristi skull. Utan inblandning av våra egna försök till rättfärdighet och goda gärningar har han frälst oss och skänkt oss frid och evigt liv. Jesus sade: ”Kom till mig, *alla ni som arbetar och bär på tunga bördor, så skall jag ge er vila.*” (Matt. 11:28) Han har tagit bort från oss lagens tunga ok, dessa krav som vi inte förmår uppfylla. Vi behöver inte längre frukta lagens straff när vi istället förlitar oss på honom.

Och hos Paulus läser vi: *Men Gud bevisar sin kärlek till oss genom att Kristus dog i vårt ställe, medan vi ännu var syndare.* (Rom. 5:8)

Så ska vi också se på Jesu kärlek mot oss som en förebild för vårt eget handlande mot vår nästa.

*Kärleken består inte i att vi har älskat Gud utan i att han har älskat oss och sänt sin Son till försoning för våra synder. Mina älskade, om Gud älskade oss så högt, är också vi skyldiga att älska varandra.* (1 Joh. 4:10–11)

Till följd av denna pånyttfödelse har vi fått ett nytt sinnelag, som med Guds nåd både kan och vill säga

nej till synden och göra verkligt goda gärningar, om än trevande och ofullständigt. Det är endast i kraft av Guds nåd i oss som vi förmår visa sann kärlek mot vår nästa, och visa fördragsamhet med hans svagheter. Endast så kan vi besegra det onda med det goda, såsom aposteln skriver i dagens epistel. Endast med helgelsens kraft kan kärlekens lag uppfyllas.

Amen.

**Bön:** Allsmäktige, evige Gud, du som för Jesu skull förlåter alla botfärdiga deras synder. Vi ber dig: Hjälp oss som på många sätt dagligen bryter mot dig och våra medmänniskor att söka och ge varandra förlåtelse. Giv oss nåd att frimodigt gå fram till ditt altare, bekänna våra synder och ta emot din förlåtelse för att så kunna tjäna dig i anda och sanning. Amen.

Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt Ord tröstar, lär, förmanar och varnar oss. Hans Helige Ande stadfäste Ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan Ordets görare, och dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålamod, in- till änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre. Amen.